

10-74029571
ja te volim

Kad beše vreme smiraju i meni bi rečeno da se sklonim, uzeh šaku svojih prnja i podjoh u brda među divlje mirise i visine.

Nekadnji putevi i putići ovide me sustižeše. Putevi, mnogi od njih obrasli u šiblje, crnje, bocu i glavinu; putići, koje tek oštro oko naviknute divljači da bi raspoznalo. Ništa nisam video, ništa prepoznao.

Nekadnji putevi i putići ovide me sustižeše. O, tek sada pamtim, pa tu smo doručak ljubavi započeli i hranili ga izobiljem, vedrinom, međovinom reči i tvogim smehom, što potsećase na bele rade usred kojih sedesmo.

Zore smo ovide rujne dočekivali, prilipe spominjali i atine, kovali čaj od nigdine i ljubičice, a pomešan sa mirisima samoće i tvogim mesom, što belasalo se u platinu kao sušina vedrine i početak svega.

Ja sam te bio doveo ovide u želji da iskažem sebe svetu, doveo sam te da od planine napravim postelju za tebe, sebe i naše dete, što, eno, koprčalo se u travi kao kapljica, kao mali medved gore među zvezdama.

Nisam, zato, hteo da doživim gradove, da zvukove puštamo niz dolinu, niz tamu, da bi nam sve bilo i ostalo kao tada ta naša moć zajedništva i obnavljanja, moć svesrdne vatre koja spaja dva u jedno jedino, pepeo sa zvezdom, dim sa setom, misao sa budućnošću.

Eto, šta da kažem ljubavnije nego što je to što rekoh u nemilosti i tami svojoj, a što pripada sada samo brdu onom na kome ležasmo i smejasmo se u zlatu svoga mesa.

I šta da kažem još posle toga, posle bršljana i poljupca koje ti dadoh, kad se putevi izgubiše u kamenjari i u bolu zemaljskom i ljudskom.

Jer, zaista, odvojiše se putevi onuda kuda su i divokeze mogle poginuti i ničim se ne spasti, a sama ptica gde ne bi mogla ni pesmu svoju da skloni, ni kliktaž, ako hoćeš.

Sad je mir okolo. Pokrivam se svojim prnjama, koje još u jadu i sramu nosim i mislim kako to da puta nema, kako to da ga pojede tama, vazduh, trnje, djavo, šta li?

Uzdržaću se od ponavljanja jer ponoviti ništa ne mogu, a sebe ponajmanje.
Zato te volim. Božidar TIMOTIJEVIĆ

David Aronson

sveta trojica, 1912-13

10-74029831
ISTOČNO OD MAJA

SREDA

... Dovoljno je muzike ove noći i ovog dana. Dovoljno je vode za gutljaj, selica za povratak, rabadžija za drumove, reka za proticanje. Korakom, nastavljam jedno pismo...

Dolaziš usmenom rekom koja se ne vraća kao zakletva zeca kao skokovska rima kao lapavica ulicom koje nema kao leto žeženo kao rana zima.

ČETVRTAK

Silazila je sa tramvaja, lagano pa ipak sa jednim gustim, brzim pokretom zenica koje su istovremeno i jednako toplo gledale iznad mene, u ulični časovnik, u krovove ili čak u Kumovu slamu. Ili čak u ono napamet razastoro plavetnilo, ničije i nepotkupljivo i vazda isto kao kada ga gledam prvi put. Slutio sam kišu. Juni. Voće. I činilo mi se da se tu, iz asfalta, propinje ona fatalno lepa, najbolje namreškana, pundjasta lipa kod Krunova, pod kojom sam želeo da spavam ceo dan. Letnji dan od podne.

Maj je tako pun i tako ludi mesec. Zadoćno sam dabome, da vidim kuda je otišla, kuda skrenula, ta mala, toliko mala žena da bi njena senka, otrgnuta, odvojeplastičnih umetnosti. Vračajući se kući, ona od nje dovodila u nedoumicu i studente pet daljim putem, putem koji je morao ući u sitan snop puteva što ih je nezgrapni, slovenski, beogradski, nečiji i ničiji Rastko pominjao uoči smrti, — osvirtao sam se nehotice i neudžno; Beograd, zamonom i na ramenima mi, bio je gust od svetlosti, od mirisa, potpetica i kišobrana boje mladoga kestenja. Jedna kratka vatra bljesnula je duž ulice. Bio sam grdnio lak. Sa železničke stanice dopirao je jedan znani sforcato. Kao da su dolazili Elijar i Nuš, ponovo. Samo su nedostajala deca pod trotoarima pa da noć bude potpuno slična danu. Da se dan ne prekida ni u snovima.

PETAK

Rista Bunuševac je najzad završio kolaž za svoju sobu. Dominiraju crne spirale. Kolaž je inače razoružen, nepotpun. Nema tekstova. Zapisujem štošta. Dopustujem i Markov jutarnji stih. „Probudjena a ipak uvodiš u valove sna“. Moj prijatelj, bez upinjanja i čini mi se do kraja inspirisan, dodaje ispravku. Za sebe, svakako: „Uspavana, a ipak uvodiš u valove nesna!“ Time je obnovljena jednostavnost.

Počele su glavobolje oko državnog tima. Govori se sve više o Durkoviću, Jusufiju, Zeki Cebincu. Na Topčiderskom brdu zelenilo dodiruje naše detinjstvo.

PONEDELJAK

U Skoplju otvorena izložba Nadežde Petrović. Crveno lišće Resnika putuje. Putuje. A lišće koje putuje nikome nije teško.

Rano, bolno rano umro Zdenko Mikina, najbolji, legendarni igrač odbojke u nas, za nas. Da li će svetla na Tašmajdanu biti ugašena? Na tom istom Tašmajdanu gde sam poslednji put, jednog ništa manje majskog dana, gledao vitalnog i kao iz oraha izvajanog mladića. Njegovo neupadljivo prisustvo, njegovo sportsko kneževstvo bilo mi je blisko kao kada sam u detinjstvu gledao igrače na trapezu ili oštrače noževa.

Obujmljen poljima grad je kasno zaspao. U „Unionu“ očekuju, očekujemo Sejna. On se mora vratiti.

SREDA

Radmila i Graca javljaju se iz Opatije. Čujem, slušam taj parket vode, taj hod po vodi. Čujem istovremeno i i onu djačku ekskurziju 1949 godine kada smo u tesnim hubertusima a bez prebije pare stajali pred jednim barom čije su svetiljke kao perle klizile po našim zenicama.

A Moca sa špilom karata? A Zeka „Ladnevna“ tvrdio da se Kruševac nalazi na uscu Ibra. A Zorica koja je drhtala kao list pre sva dneva da se Kruševac nalazi na uscu Ibra. Kol pismenog zadatka. Sve mi sada dolazi kao izvratna pesma. Onda ne znadoh za Robera Desno, za Bretona, ne znadoh za Perudju, Laponiju, za osme gradove — kvarnersko leto nas je činilo detinjim likovima a mi smo hteli, ludo hteli da budemo lafovi, momci, da skrećemo pažnju. I pozajmljivali smo krovate. I krali narandže, da bismo il daval i „razrednoj“ koja je bovala od dijabetisa.

Te iste godine umro je Župančić, Školjka se na dnu morskome razbolela...

PETAK

Moj prijatelj navaljuje da čita nove romane. Zeljan je njihove svežine i kasnih fosfornih sati kada mu se čini da otvara, da prepoznaje tolike realnosti, koje su mu se u detinjstvu činile nepoznatim i opakim. Koje su ga vodile za ruku, koje su ga vodile u varoši, koje su ga vodile na more. Rober Penže, Alen Rob-Grije i Mišel Bitor, voleo bih, verievće

ga da te ruke nisu bile olovne, da nisu bile suviše.

Sve više novine pišu o Galiću. Prolog dobrog fudbala njegov je prolog. I na stadionu mirišu lipe.

Granje, granje ljubavi. Krišom ga dodirujem. Kao mali Tomas Vulf stabla u drvoredu, kada se vraćao iz škole. A žurio je da se nekome, da se nećemu vrati.

Uveče muzika na kino-orguljama. Tako samo nezagržena jutra, tako samo nesebitni povratka sa jezera uspavljuje, jezgroviti i lako. Osećam težinu voća.

NEDELJA

„Politika“ nedeljna (šatro). Mali nameštaji, tanke politure, sitna popovanja. „Borbin“ izlog takodje. Eto zacelo jedne „spasnosne, objektivne, netaboraške“ činjenice ali takve da je to samo jedan neutešni postupak a nikako jedna intelektualna akcija. Plime i oseke u našem kulturnom trenutku ili trajanju kao da se mogu meriti merom dečijeg bazena i dečijom logikom uopšte. Već nemoguća zapevka za Škerlićem takodje je opaka „spasnosna“ lozinka gluvih tradicionalista. Ne treba nama Jovan Škerlić, kao što nam ne treba ni Orfelin ili Jovan Grčić Milenko. Trebaju nam jake ličnosti, jaki kritičari čija će se vejavica dobro oseliti u nizu neizbežnih sukoba i nesaglasnosti koje prirodno rastu u našoj literaturi. Zašto bi književna praksa morala da bude igra sa demarkacijom, sa mrežom, kao odbojka ili tenis? Ako je borba nužna i ako borba očvršćuje i učvršćuje je, neka se vodi prsa u prsa. Svi mi ne raspoložemo istim talentima. Ni istim vidicima...

UTORAK

Oni dolaze grdnio naivni, čisti, neposvećeni. Dolaze malo čuljivi, djački tronuti i zapašeni spostvenim snom i malo podearnim majicama, kao mornari na kopno, kao gorštaci pred kioske. Sve veličine i razmere su pomešali, ne znaju Elijara, a kao on ljube svoje kvartove, studentske sobe, svoje Kragujeve, svoje Nikšiće i svoja kasna leta od kojih su napravili čitave legende. Ne znaju, naravno, kako se lumpovalo u Kafu Tabure-u, kako je Džems Din snimao pretrmrtni film, kako je Lindberg preleteo okean i kako je Laza Kostić prečedio Sekspira sa osamnaest divnih godina. Ne znaju mnoge datume, ne znaju jezike, ne znaju čak ni ko je ko u ovoj našoj profesionalnoj poeziji. A pesnici su. Sastavljaju sonete kad se vrata sa bokserskih mečeva i sriču nadrealističke plakate dok čekaju na autobuskoj stanici. Mladići vitalni, ustreljati, daroviti, nekada odviše razmaženi, sami, pa otporni ali i osetljivi, kao Šujica. Zameću kavgu po ulicama, lome palice. I sneavaju pomalo da putuju. Da odu do Venecije, goloruki. Da odu u zamamne gradove juga i da mesecima ni belu reč ne zapišu. Dok maj ulazi u nozdrve i dok

kiše nastavljaju igru bez pravila, lepo je setiti se i njih. Dan mladosti i njihov je dan. Ljuba Simović gotovo pobeđuje na jednoj književnoj večeri, kao na turniru. „Ovaj dečak je daleko doterao“—veli nam Pera Džadžić bez ironije i rezerve, čak i nesigurnosti koja mu je inače svojstvena kada zbori o poeziji. U „Vidicima“ Branišlav Petrović takodje je „dečak za otkrivanje“. Cane Andreevski u „Poljima“ opet je svedočanstvo i poen za one koji nisu gnječili ni ugnječili trag poezije.

NEDELJA

Suton. Od Slavije do Sajmišta, u grozdnu mladica sa zavrnutim rukavima. Stojimo na papučici tramvaja kao biljke, poverljive za vetar, nezgrapne za gramatiku. Povijamo se pod krošnjama u ulici Miloša Velikog. Mirišu posvadjane, sinkopirane kiše. Kubeta svetle kao ring. Raketne padaju bej šuma. Titov rođendan, Mnogi rođendani počinju sa njim.

Lakši sam, lakši od sebe sama iz šestog, iz sedmog razreda kada sa mprvi put buljio u rendžerski aparat. Možda zato ponavljam stihove Osipa Mandelštama, Babeljevog druga po nesreći:

„To su lasta i njena čerka oduzele moj čun.“

SREDA

Juni je već. Podne, svuda uokrug. Žarko Veselinov govori na Kongresu, „U kovrdžavoj kosti stvarnosti“ sasvim jasno lice stvarnosti.

Na stranama žara, na stranama „Kairo-sa“. Vidljivo, Borbeno. Poetsko. Iz magle pokreta iskače mladić, deran trenutka. Deran budućnosti. Davičo je to sa skazaljka-ma brzim od proleća.

Na izložbi Pedje Milosavljevića. Andjelici iz Kalenici silaze noću i odlaze put Dubrovnika... Pomislićes na voće, pomislićes na letovanje, na vozove, na zalagaj leba, na sitne korake, na galop, na sankte. Pomislićes na školjke, na izloge, na šumske jagode, na krmji rukopis, na sandale od slame, na seosko kolo, na poštansko sandučke, na drugove, na džez, na belu detelinu. Ni podruglivi, ni autoritativni, Pedja Milosavljević je nadmoćan umetnik, pesnik. Dok gledam, dok treperim pred tim slikama, rado zaboravljam govor. Rado zaboravljam... (Jer, u „Književnim novinama“, recimo, Katarina Ambrozić, plus doktor, a to reči stručnjak, tiranski ponavlja poznate i prepoznate činjenice, jer nijedna djačka čitanka nije progledala Pedjinim očima, jer Požarevac, jer Kraljevo nisu još videli te dubrovačke mišošte, te raskrsljene ruke, te porcelanske školjke. Jer...)

U Knez Mihajlovoj, na svakom koraku usklidi. Jedan od takvih bio je dovoljan, davno, (da li davno?), da se čuje, de su rodi Javna ptica... U noći javio se prvi zrikavac ovog leta.

maj — juni

Miloslav MIRKOVIĆ